

Stadin HYTE -virtuaaliaamukahvit

Mitä jokaisen on hyvä tietää vapestä ja sen puheeksi ottamisesta?

Tarja Saarinen, erityissuunnittelija, Helsingin Sotepe
10.11.2023

Helsinki

Tilaisuuden sisältö

- Sähkösavukkeiden eli vapen käytön yleistymisen on herättänyt paljon huolta sekä lasten ja nuorten kanssa työskentelevien että huoltajien parissa. Osana Savuton Helsinki -verkoston toimintaa on järjestetty monialainen työpaja ilmiöön perehtymiseksi ja jatkotoimenpiteiden tunnistamiseksi. Verkoston jäsenet kertovat Stadin HYTE -virtuaaliaamukahvitilaisuudessa miltä tilanne näyttää Helsingissä tuoreimpien tutkimustulosten valossa ja mitä toimenpiteitä on jo tehty. Tilaisuudessa saat myös infoa sähkösavukkeiden ja nikotiinin haitoista ja käyttöön puuttumisesta.
- **Tarja Saarinen**, erityissuunnittelija, Helsingin kaupunki
Tuulia Råmark, terveyden edistämisen asiantuntija, Suomen syöpäyhdistys
Katja Nissinen, komisario, Helsingin poliisilaitos, hälytys- ja valvontatoimintayksikkö, valvonta ja ennalta estävä toiminto

Helsinki

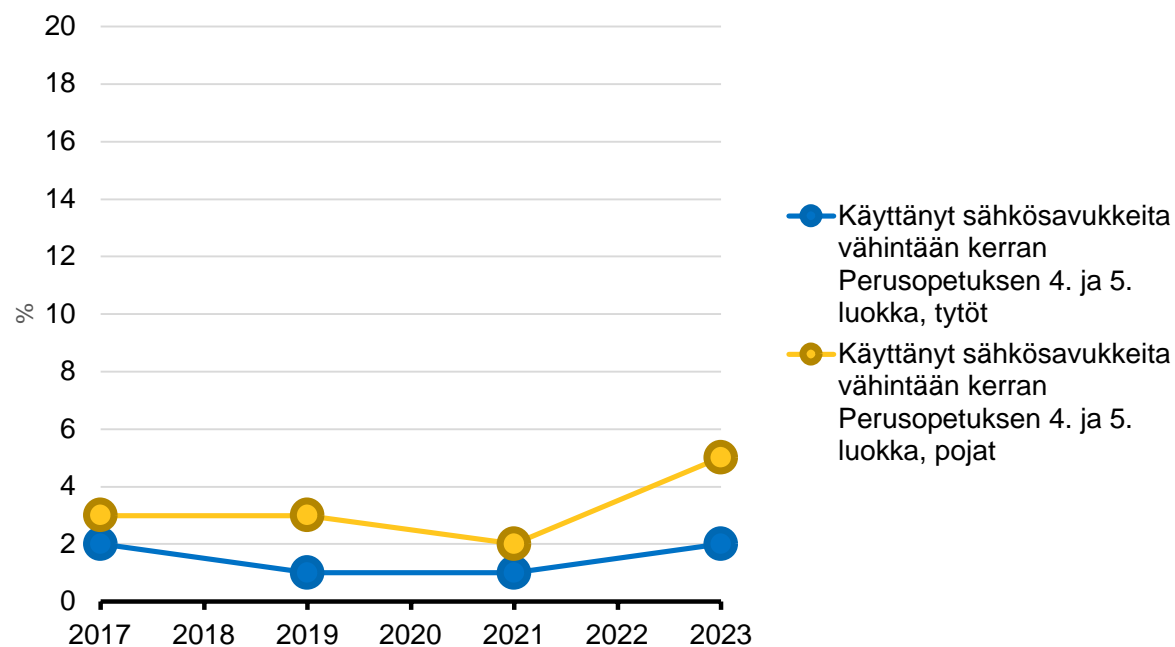

Savuton Helsinki –verkosto toiminta

Osana Helsingin kaupungin ehkäisevää päihdetyötä Savuton Helsinki -verkosto toimii koordinoivana asiantuntijaverkostona savuttomuus ja nikotiinittomuustyön tukena. Tehtävät ovat:

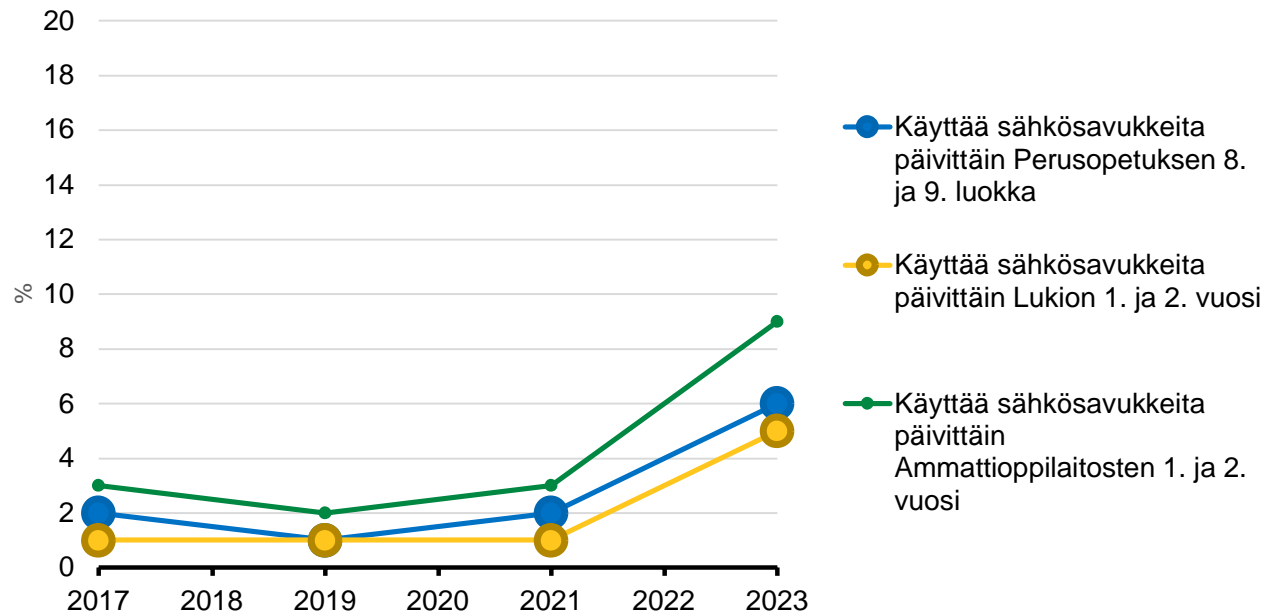
- Tukea toimialoja tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön ehkäisyssä ja vähentämisessä sekä savuttomien ympäristöjen vahvistamisessa.
  - Välittää tietoa ja hyviä käytäntöjä.
  - Seurata ja raportoida savuttomuus- ja nikotiinittomuustyön etenemistä asetettujen kansallisten ja kaupungin omien tavoitteiden mukaisesti.
  - Toteuttaa Helsingin kaupungin eri toimialojen ja kansalaisjärjestöjen verkostoyhteistyötä tupakka- ja nikotiinituotteiden ehkäisy- ja vähentämistyössä.
-
- Savuton Helsinki -verkostossa on monialainen edustus kaupungin kaikilta toimialoilta ja kansanterveysjärjestöistä. Verkosto on jatkoa Savuton Helsinki –ohjelmalle, ja se on toiminut vuodesta 2007 alkaen.
  - Työpajassa 13.6.2023 keskityttiin vape-ehkäisyn vahvistamiseen
    - Pajaan osallistui ammattilaisia kaupungin kaikkien toimialojen palveluista ja järjestökumppaneita Savuton Helsinki -verkostosta
    - Työpajassa tunnistettiin kehittämisen kokonaisuuksia puheeksi ottoon, viestintään ja kouluttamiseen sekä suunnitelmiin ja ohjeistuksiin liittyen

Sähkösavukkeiden käytön yleistyminen näkyy jo 4. ja 5. luokalla

Lähde: Kaupunkitieto / Helsingin kaupunki. Aineistolähde: THL/Kouluterveyskysely/ Määttä Suvi

Muilla oppiasteilla päivittäin sähkösavukkeita käyttävien osuus on kasvanut reippaasti

Lähde: Kaupunkitieto / Helsingin kaupunki. Aineistolähde: THL/Kouluterveyskysely, Määttä Suvi

Päihdetilannekysely 2022

Toteutus

- Vastauksia kerättiin 26.9.-16.10.2022 välisenä aikana
- Aineisto kerättiin nimettömästi sähköisellä kyselylomakkeella
- Vastaajat 13-vuotiaat tai sitä vanhemmat
- Kysely toteutettiin kieliversioilla suomi, ruotsi ja englanti
- Kyselyn aiheita olivat alkoholi, tupakka- ja nikotiinituotteet, huumeaineet ja rahapelit

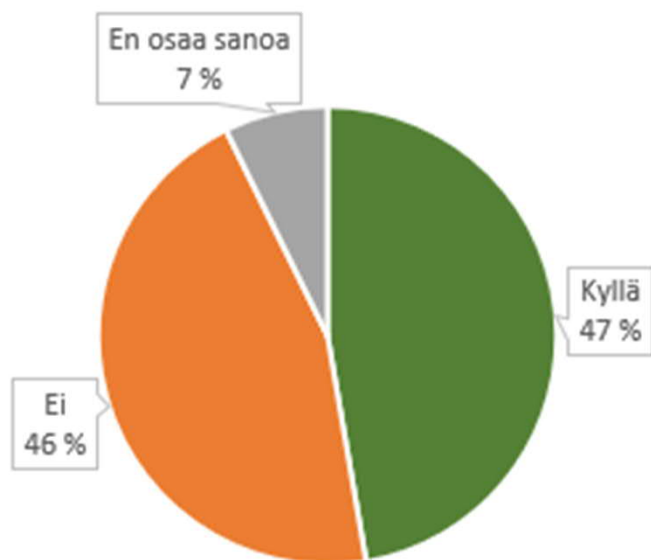
Painopiste oli erityisesti alaikäisten päihteiden käytössä.

Markkinointikanavana hyödynnettiin Helsingin kaupungin ehkäisevän päihdetyön laajoja verkostoja (koulut ja oppilaitokset, Helsingin kaupungin nettisivut, sosiaalinen media).

Tupakkatuotteista koettu haitta

Tupakkatuotteisiin liittyvässä kysymyksessä kysyttiin onko altistunut tupakansavulle tai sähkösavukkeiden tai vastaavien savulle tai höyrylle kadulla tai muulla julkisella paikalla niin, että on kokenut siitä olleen hänelle haittaa.

Koettu haitta (n=1993)

”Teinit käyttää järkyttäviä määriä sähkö-rööriä. Ei kaikki, mutta monet.”/ 13-17v, mies

”...Koulun vessoissa vähintään joka viikko näkee kun teinit polttaa sähkötupakkaa ja siitä tulee ällöttävä haju..” 13-17v, nainen

”Haluaisin että ikäiseni (13-17) vähentäisivät tupakan ja sähkötupakan käyttöä”/ 13-17v, nainen”

Nuoria koskevissa vastauksissa korostuivat

Kaikista vastaajista noin kaksi kolmesta on havainnut alaikäisen vapettamista.

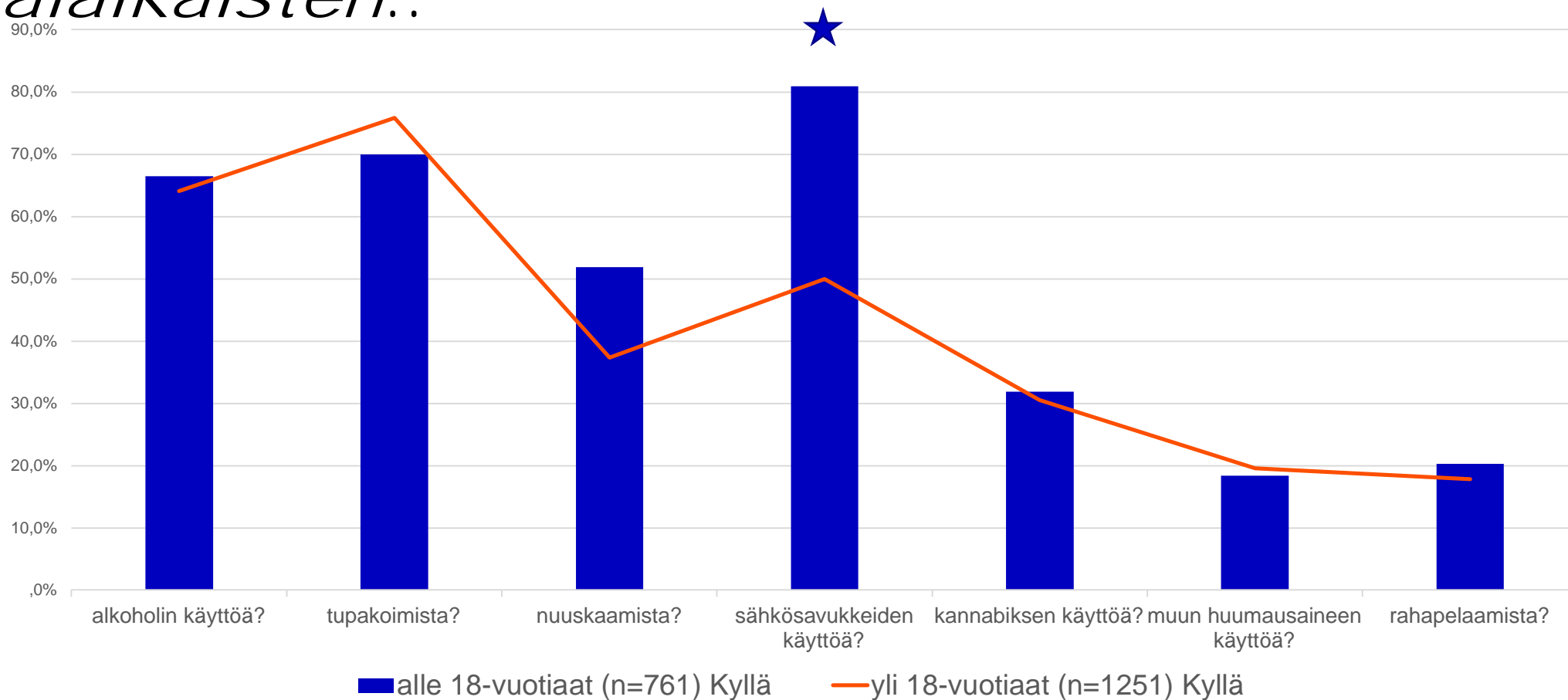
Vastaajista kaksi kolmasosaa toivoo nykyistä enemmän puuttumista alaikäisten tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöön.

Nuoret havaitsevat nuuskan, vapen, tupakan sekä alkoholin käytön ja välittämisen ikäisillään selkeästi paremmin kuin vastaavasti täysi-ikäiset.

Esim. 13–17-vuotiaista yli 80 % on havainnut alaikäisen sähkösavukkeiden käyttöä. Vastaava luku yli 18-vuotiaiden osalta oli 50 %.

Oletko havainnut asuinalueellasi *alaikäisten..*

Ehkäisevän päihdetyön viikko 6.-12.11.2023

2.aste: ammattioppilaitokset ja lukiot

- Hyvinvointikahviloissa käytettävä onnenpyörä-peli, ja oheismateriaalissa työntekijälle kysymyksiä ja faktoja vapestä, sekä vinkkejä puheeksi ottoon
- Vapekysely ja mahdollisuus osallistua palkinnon arvontaan opiskelijoille

Peruskoulut: 5.–9.luokat

- Oppituntimateriaali vapestä (diaesitys)

Lisäksi tulossa:

- Tietoa sähkösavukkeista ja sen haitoista –**video lasten ja nuorten parissa työskenteleville**
- Uudenmaan alueen Sähkösavukkeet ja nuuska- **webinaari vanhemmille 29.11.**

Kiitos!

Helsinki